

Handreiking Dorpendeals

Subsidieregeling Vitale Kernen

Edith Warmerdam
20-06-2025

- Concept

Handreiking Dorpendeals

Subsidieregeling Vitale Kernen provincie Utrecht 2025-2027

Nadere uitleg

■ Inleiding

Een gemeenschap is actief in een kern. Zij willen met elkaar iets bereiken op het terrein van bijvoorbeeld collectieve energie, meer veiligheid in de buurt, een kern waar eenieder kan blijven wonen of waar juist iemand een eerste stap kan zetten op de woningmarkt. Een gemeenschap weet als geen ander wat er speelt in een kern en wat er nodig is om de leefbaarheid op peil te houden en/of te vergroten. Dit potentieel van deskundigheid wil de provincie met de subsidieregeling Vitale Kernen inzetten.

Deze leidraad geeft aan de gemeenschappen die voornemens zijn een dorpendeal in te dienen, een aantal praktische handvaten met betrekking tot een aantal van de inhoudelijke beoordelingscriteria (artikel 2 van de regeling) en een weigeringsgrond (artikel 6 onderdeel e van de regeling). Alleen de artikelen die een wat nadere toelichting vragen, zijn hieronder uitgewerkt.

■ Wat is een dorpendeal

In de regeling staat omschreven: *“Een dorpendeal provincie Utrecht: een set van activiteiten met als uitgangspunt community-up werken en met het doel een bijdrage te leveren aan minimaal één in Bijlage 2 bij deze regeling genoemde transities, uitgewerkt in een activiteitenplan (de dorpendeal), opgesteld door de gemeenschap met steun van de gemeente, in samenwerking met ondernemers en maatschappelijke organisaties in een kleine kern gelegen in provincie Utrecht.”*

De dorpendeal is in deze het projectplan. In dit plan ligt de nadruk op het gelijkwaardig samenwerken van de gemeenschap met gemeente, organisaties en ondernemers aan een maatschappelijke opgave(n).

■ Voor wie en waarvoor deze handreiking

Deze handreiking is bedoeld voor gemeenschappen en partners om duiding te geven aan diverse aspecten van de in de “subsidieregeling Vitale Kernen provincie Utrecht 2025-2027” genoemde beoordelingscriteria en weigeringsgrond. Het geeft duiding aan de aspecten.

■ Opzet

De diverse onderdelen van artikel 2 en een onderdeel van artikel 6 worden als eerste beschreven (de tekst is letterlijk overgenomen uit de subsidieregeling). Na het beschrijven en de diverse onderdelen volgt een korte uitleg ter nadere duiding van het onderdeel.

■ Uitleg diverse artikelen

Artikel 2, lid 2, onderdeel a: *“het initiatief voor de afspraken is afkomstig van de gemeenschap en de afspraken hebben een breed draagvlak bij die gemeenschap”*

Een gemeenschap heeft een duidelijk beeld wat er niet goed gaat of mist in een kern. Dit mag niet haaks staan op beleid van een gemeente. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de wens tot een multifunctionele accommodatie vanuit de gemeenschap op een bepaalde plek, terwijl de gemeente op diezelfde plek woningbouw voor ogen heeft. Dit leidt ertoe dat de gemeente geen steunverklaring afgeeft voor de dorpendeal.

Aan de andere kant is een gemeenschap niet de uitvoerder van gemeentebestuur. Een gemeenschap weet zelf heel goed wat er mist in een kern. Waar zij zich hard voor willen maken. De gemeente kan niet bij een beleidsvoornemen een gemeenschap erbij zoeken. Het initiatief komt van bewoners. Dit kan aangetoond worden door het beschrijven van de rol van de gemeente in het proces.

Artikel 2, lid 2 onderdeel b: *“dit brede draagvlak blijkt onder andere uit de wijze waarop beschreven is dat eenieder woonachtig in de kern de mogelijkheid heeft gekregen betrokken te zijn of te worden”*

Uit de aanvraag moet blijken dat het initiatief afkomstig is vanuit de gemeenschap. Welke inspanning hebben de indieners geleverd om de inwoners van een kern te betrekken. Hierbij valt te denken aan bewonersbijeenkomsten, enquêtes, informatiebrieven e.d. Kan de gemeenschap aantonen dat het juist de niet gangbare doelgroepen, zoals jongeren en meer kwetsbaren heeft geprobeerd te benaderen.

Hoe is de gemeenschap omgegaan met tegengeluiden? Zijn er andere ideeën geopperd en hoe is hier mee omgegaan? Geef in het plan alternatieven aan en waarom deze niet zijn opgevolgd. En als er geen alternatieven waren, leg dan uit waarom niet.

Artikel 2, lid 2, onderdeel d: *“de gemeenschap gaat samen met partners werken aan activiteiten die aantoonbaar bijdragen aan minimaal één van de in Bijlage 2 bij deze regeling genoemde transities. De adviescommissie zoals genoemd in artikel 5 toetst of er bijgedragen wordt aan één van de transities”*

Een gemeenschap weet als geen ander wat er speelt in een kern. Trekken alle ouderen weg, vanwege gebrek aan goede zorg en woningen? Kunnen starters terecht in hun kern? Staat de leefbaarheid onder druk omdat alle voorzieningen zijn gesloten? Is er nog een plek om elkaar te ontmoeten?

Onder al deze vragen liggen grote maatschappelijke vraagstukken. Deze zijn te vatten in de diverse transities. Een gemeenschap maakt zich hard, omdat zij zien dat in hun kern iets niet meer werkt. De leefbaarheid en sociale cohesie komen onder druk te staan. Het goed beschrijven van deze problemen en de mogelijke oplossingen vormen de kern van de dorpendeal. Omschrijf helder welk(e) probleem/problemen in de kern de basis vormen van de dorpendeal.

Artikel 2, lid 2, onderdeel f: *“beschreven staat hoe duurzaamheid wordt meegenomen bij de uitvoering van de in de dorpendeal uitgewerkte activiteiten”*

Duurzaamheid is een belangrijk aspect. Het gaat hier zowel om duurzaamheid in relatie tot klimaat/natuur, als duurzame voortzetting van de activiteit. Het gaat hier over brede duurzaamheid, dus zowel de ecologische, als economische en sociale. Als subsidie vanuit de dorpendeal wordt aangewend om iets te creëren, wordt van de gemeenschap verwacht dat zij hun best doen om dit zo duurzaam als mogelijk in te richten. De beschrijving hoe de gemeenschap dit realiseert is bijgevoegd. Heel concreet valt te denken aan bijvoorbeeld hergebruik van materialen.

Artikel 2, lid 2, onderdeel g: *"afspraken met betrekking tot het beoogde resultaat van de activiteiten zijn gemaakt door de gemeenschap en betrokken partners. Dit is gekoppeld aan een beoogd effect op minimaal één transitie"*

Omschrijf duidelijk in de dorpendeal hoe het beoogde resultaat bijdraagt aan de transitie(s). Geef in tekst aan dat bijvoorbeeld intergenerationeel bouwen bijdraagt aan de zorgtransitie en sociale transitie, omdat meerdere generaties op één plek gaan wonen, waarbij de bewoners met elkaar wonen en naar elkaar omzien.

Artikel 6 onderdeel e: *"er naar het oordeel van Gedeputeerde Staten van Utrecht geen uitzicht is op de concrete uitvoering van een project, maar er alleen gewerkt wordt aan planvorming of visie"*

Dit is de actie-agenda. Provincie Utrecht wil concrete resultaten en niet alleen visie- en planvorming. Er mag een percentage in de uitwerking hiervan gestoken worden, maar er moet al zicht zijn op uitvoering; de inzet op een bepaalde transitie. Dit komt tot uiting in de bijbehorende begroting, waarin maximaal 20% van de totale subsidieaanvraag ingezet mag worden op visie- en planvorming.